

**Záměr
na vyhlášení zvláště chráněného území
a
ochranného pásma zvláště chráněného území**

**ve smyslu ustanovení § 40 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb.
o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů
a § 10 vyhlášky č. 45/2018 Sb.**

**Národní přírodní památka
Odkryv v Kravařích**

září 2025

Název zvláště chráněného území: Odkryv v Kravařích

Návrh kategorie ochrany zvláště chráněného území: národní přírodní památka – dále jen “NPP” (ve smyslu § 35 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů – dále jen “zákon”)

Předměty ochrany a jejich popis:

Souhrnná charakteristika předmětů ochrany:

Předmětem ochrany národní přírodní památky je:

- a) odkryv v hlúčinské náporové moréně z doby sálského kontinentálního zalednění,
- b) travinné ekosystémy suchých trávníků.

Popis předmětů ochrany:

A. ekosystémy

název ekosystému	podíl plochy v ZCHÚ (%)	popis ekosystému
T3.4 D Širokolisté suché trávníky	3	Svaz <i>Bromion erecti</i> (subatlanské širokolisté suché trávníky) je na lokalitě zastoupen fragmenty u horních hran malého a velkého odkryvu. Cenný je výskyt růže galské (<i>Rosa gallica</i>).

B. útvary neživé přírody

útvary	geologická charakteristika	popis útvaru
Souvrství kvartérních sedimentů	Souvrství glaciálních a glaci-fluviálních sedimentů kvartérního stáří dosahující v okolí odkryvu až 60 m mocnosti	V souvrství uloženin kvartérního stáří jsou zastoupeny sedimenty halštrovského (elsterského) kontinentálního ledovce (glaci-fluviální štěrkopísky a till basální morény), fluviální písčité štěrky spodní akumulace hlavní terasy z chladného úseku holsteinského interglaciálu a sedimenty sálského zalednění.

Cíl ochrany:

Zachování travinných ekosystémů suchých trávníků s reprezentativní vegetací, výskytem druhu růže galská (*Rosa gallica*) a dalších diagnostických taxonů, bez výskytu invazních či expanzivních druhů. Zajištění existence geologického útvaru, minimalizace antropogenních změn a zásahů, ale i potlačování sukcesních procesů (např. zarůstání dřevinami), které by jej mohly poškodit nebo narušit jeho stabilitu.

Základní ochranné podmínky:

Základní ochranná podmínka národních přírodních památek je stanovena v § 35 odst. (2) zákona.

Návrh bližších ochranných podmínek:

V souladu s ustanovením § 35 odst. (1) zákona se navrhuje, aby na území nově navržené NPP bylo možno jen se souhlasem orgánu ochrany přírody provádět tyto činnosti a zásahy:

- a) povolovat nebo provádět změny druhů pozemků nebo způsobů jejich využití,
- b) povolovat nebo provádět stavby, reklamní nebo informační zařízení,
- c) provádět terénní úpravy,
- d) zřizovat nová příkrmovací zařízení nebo slaniska, příkrmovat nebo vnadit zvěř mimo příkrmovací zařízení a umisťovat úly,
- e) ukládat věci nebo jiné materiály, a to i přechodně,
- f) organizovat a pořádat veřejné sportovní, turistické nebo jiné hromadné akce s účastí větší než 35 účastníků,
- g) povolovat nebo provádět geologické práce spojené se zásahem do území,
- h) uskutečňovat záměrné rozšiřování stanovištně nevhodných druhů rostlin,
- i) používat chemické prostředky a hnojiva.

Vymezení ochranného pásma:

K zabezpečení zvláště chráněného území před rušivými vlivy je v souladu s § 37 odst. (1) zákona navrhováno vyhlásit ochranné pásmo.

Návrh vymezení činností a zásahů v ochranném pásmu vázané na souhlas orgánu ochrany přírody:

- a) zřizovat nová příkrmovací zařízení nebo slaniska, příkrmovat nebo vnadit zvěř mimo příkrmovací zařízení a umisťovat úly,
- b) ukládat věci nebo jiné materiály, a to i přechodně,
- c) provádět skupinové výsadby dřevin včetně plantáží rychle rostoucích dřevin.

Územně správní zařazení území:

NPP:

kraj:	Moravskoslezský
okres:	Opava
obec s rozšířenou působností:	Kravaře
obec s pověřeným obecním úřadem:	Kravaře
obec:	Kravaře
katastrální území:	Kravaře ve Slezsku

OP NPP:

kraj:	Moravskoslezský
okres:	Opava
obec s rozšířenou působností:	Kravaře
obec s pověřeným obecním úřadem:	Kravaře
obec:	Kravaře
katastrální území:	Kravaře ve Slezsku

Přehled katastrálních území a parcelních čísel pozemků dotčených záměrem na vyhlášení NPP a OP NPP:

NPP:

Katastrální území: 674231 Kravaře ve Slezsku

p. č. 4969 (část), p. č. 5050 (část), p. č. 6202 (část), p. č. 6221 (část)

OP NPP:

Katastrální území: 674231 Kravaře ve Slezsku

p. č. 4969 (část), p. č. 5048 (část), p. č. 5050 (část), p. č. 5117 (část), p. č. 5118 (část), p. č. 5119 (část), p. č. 5120 (část), p. č. 5122 (část), p. č. 5123 (část), p. č. 5168 (část), p. č. 6202 (část), p. č. 6221 (část)

Předpokládaná výměra zvláště chráněného území:

NPP: 2,233 ha*

OP NPP: 3,001 ha*

*Rozloha byla vypočtena pomocí GIS.

Odůvodnění záměru:

Historie ochrany území:

ZCHÚ na tomto místě bylo poprvé vyhlášeno v roce 1966. V roce 1979 došlo k úpravě hranice a zvětšení výměry ZCHÚ, zbývající část pískovny a části navazující orné půdy byly zahrnuty do vyhlášeného ochranného pásma o výměře 3,6 ha. Při revizi ZCHÚ v roce 2010 se ukázalo, že není možné dohledat originál vyhláovacího dokumentu z roku 1979 a proto se hranice NPP vrátily do podoby z roku 1966.

Hlavní důvody zpracování návrhu na vyhlášení NPP:

Hranice NPP neodpovídá stávající konfiguraci terénu. Na území NPP se v současné době nachází pouze tzv. „malý odkryv“ a tzv. „velký odkryv“ není součástí NPP. V důsledku těžby po roce 1966 a vlivem působení eroze došlo ke značnému posunu stěny pískovny severním směrem (na tento stav reagovalo nové vyhlášení v roce 1979). Území je tedy nutné nově vyhlásit tak, aby hranice odpovídaly současnému stavu a projevům geologického fenoménu v terénu. Kromě výše popsaného dochází k doplnění předmětu ochrany o biotop T3.4 Širokolisté suché trávníky.

K názvu zvláště chráněného území:

Návrh předpokládá ponechání stávajícího názvu ZCHÚ, který je pro území zažitý a není důvod jej měnit.

Ke kategorii ochrany zvláště chráněného území:

Kategorie územní ochrany – národní přírodní památka – plně odpovídá rozloze, stavu, hodnotě a významu lokality, takže ji není při novém vyhlášení potřeba měnit.

K předmětům ochrany:

NPP má jasně definovaný předmět ochrany, který svým významem přesahuje regionální úroveň. Souvrství je podchyceno ve dvou dílčích odkryvech – „velkém“ a „malém“. Vzhledem k tomu, že se jedná o neuzpevněné sedimenty, je předmět ochrany z větší části skryt pod osypem. Viditelná jsou jen nejmladší části souvrství (šterkopísky, sprašové hlíny a půdní horizonty) v horní části tzv. „velkého odkryvu“ v severní části NPP a okrově žluté tilly ve stěně o rozměrech zhruba cca 8 x 2 m v jižní části území – tzv. „malý odkryv“.

U lokality je opakovaně vyzdvihován její význam pro stratigrafii středoevropského kvartéru, kdy byla navržena za parastratotyp sálského kontinentálního zalednění.

Na výsušný a exponovaný substrát jsou navázané fragmenty širokolistých suchých trávníků svazu *Bromion erecti* s výskytem zvláště chráněných druhů a regionálně významná populace růže galské (*Rosa gallica*).

K cílům ochrany:

Cíle ochrany jsou formulovány v souladu s ustanoveními § 35 odst. 2 zákona, tj. tak, aby bylo zajištěno dlouhodobě zachování předmětu ochrany v příznivém stavu.

K návrhu bližších ochranných podmínek:

Bližší ochranné podmínky NPP jsou navrženy v souladu s ustanovením § 35 odst. 1 a § 44 odst. 4 zákona a jsou nastaveny tak, aby umožnily orgánu ochrany přírody usměrňovat činnosti, které nejsou ošetřeny základními ochrannými podmínkami NPP a mohly by vést k nežádoucím změnám dochovaného stavu přírodního prostředí.

K jednotlivým bližším ochranným podmínkám NPP:

Ad a) *povolovat nebo provádět změny druhů pozemků nebo způsobů jejich využití*

Změna druhu a způsobu využití pozemků znamená potenciální ohrožení předmětů ochrany NPP. Zintenzivnění využívání pozemků nebo naopak cílené zalesnění může buď přímo ohrozit stabilitu předmětu ochrany nebo zásadním způsobem ztížit péči o něj. Z tohoto důvodu je navrhováno vázat tyto změny na souhlas orgánu ochrany přírody a to včetně záměrů lokalizovaných v OP.

Ad b) povolovat nebo provádět stavby, reklamní nebo informační zařízení

Jakékoliv umístování staveb včetně reklamních nebo informačních panelů do území NPP s sebou nese riziko znehodnocení estetické hodnoty území a nežádoucích fyzických intervencí do přírodního prostředí.

Ad c) provádět terénní úpravy

Provádění terénních úprav v NPP a OP může ohrozit zejm. geologickou stabilitu předmětu ochrany (souvrvství nezpevněných sedimentů).

Ad d) zřizovat nová příkrmovací zařízení nebo slániska, příkrmovat nebo vnařit zvěř mimo příkrmovací zařízení a umísťovat úly

Území NPP je klidovou oblastí, částečně zarostlou porostem dřevin, tvořící významné centrum biodiverzity v jinak intenzivně zemědělsky využívané krajině. Tato skutečnost spolu s relativně dobrou dostupností motorovými vozidly vede ke snaze budování většího počtu mysliveckých zařízení a umísťování úlů. Z minulosti jsou známy opakované případy nevhodného umístění mysliveckých zařízení a úlů, kdy docházelo ke ztížení údržby ZCHÚ a omezení pro návštěvníky. Ne zcela zanedbatelné je i estetické hledisko území a samotných odkryvů souvrství kvartérních uloženin, kdy myslivecké nebo včelařské stavby mohou pohledově narušovat vnímání území návštěvníky. Důležitým faktorem je i snaha o zachování v maximální míře přirozené biodiverzity území, zejména pak ekosystému suchých trávníků. Z tohoto důvodu není vhodné v území umísťovat včelstva, neboť včela medonosná je významným potravním konkurentem většiny volně žijících opylovačů a může zásadně ovlivnit jejich přirozený výskyt a stav populací v lokalitě.

Ad e) ukládat věci nebo jiné materiály, a to i přechodně

Zřizování skládek odpadu snižuje význam NPP z pohledu návštěvníků a může znehodnocovat význam předmětu ochrany. Ukládání věcí, zejména sypkých či jinak nestabilních materiálů, v OP na hraně velkého odkryvu může vést k sesuvům či splachům do NPP.

Ad f) organizovat a pořádat veřejné sportovní, turistické nebo jiné hromadné akce s účastí větší než 35 účastníků

Území NPP je vzhledem k předmětu ochrany a relativně malé rozloze nevhodné k provozování skupinových sportovních aktivit. S ohledem na charakter území se návštěvníci většinou koncentrují na malém (cca 0,1 ha) otevřeném prostranství před velkým odkryvem. Při organizovaných akcích s dlouhodobějším pobytem a aktivitami v tomto prostoru může docházet k narušení sešlapem půdního pokryvu a vegetace, včetně travního biotopu, a v určité fázi roku také k znesnadnění managementu, zejména seče.

Ad g) povolovat nebo provádět geologické práce spojené se zásahem do území

Předmět ochrany NPP je nepochybně významným potenciálním předmětem studia a výzkumu. Provádění rozsáhlejších výzkumů by bylo spojené s cyklickou potřebou odstraňování osypů za účelem odhalení souvrství a osypávání a řícením stěn. Velikost NPP umožňuje jen omezené množství takovýchto cyklů. Tyto aktivity by měly být rovněž regulovány v OP, kde se nachází potenciální rezervoár souvrství, jež jsou předměty ochrany NPP. Taktéž je nežádoucí pokračování v těžbě šterkopísku, která by změnila tvar a polohu současných odkryvů.

Ad h) uskutečňovat záměrné rozšiřování stanovištně nevhodných druhů rostlin

Stanovištně nevhodné druhy rostlin mohou negativním způsobem ovlivnit druhové složení ekosystému suchých trávníků a degradovat tak předmět ochrany. Ze stejného důvodu je nevhodné rovněž šíření geograficky nepůvodních druhů rostlin nebo kříženců, to nicméně upravuje přímo § 5 odst. 4 a 5 zákona.

Ad i) používat chemické prostředky a hnojiva

Obecná podmínka pro NPP, která chrání území proti nadužívání chemických přípravků. Jedním z předmětů ochrany jsou rostlinná společenstva, je proto nežádoucí používat přípravky, které mohou negativně ovlivňovat druhové složení společenstva.

K jednotlivým činnostem v OP vázaným na souhlas orgánu ochrany přírody:

Ad a) zřizovat nová příkrmovací zařízení nebo slaniska, přikrmovat nebo vnařit zvěř mimo příkrmovací zařízení a umisťovat úly

Území OP tvoří společně s územím NPP klidovou oblast, částečně zarostlou porostem dřevin, tvořící významné centrum biodiverzity v jinak intenzivně zemědělsky využívané krajině. Tato skutečnost spolu s relativně dobrou dostupností motorovými vozidly vede ke snaze budování většího počtu mysliveckých zařízení a umisťování úlů. Pro zachování biodiverzity území v co nejširším spektru je nevhodné stahování myslivecky obhospodařované zvěře do území prostřednictvím přikrmování. Obdobně také je nevhodný soustředěný výskyt včely medonosné prostřednictvím umisťování v OP včelstev, neboť včela medonosná je významným potravním konkurentem většiny volně žijících opylovačů a může zásadně ovlivnit jejich přirozený výskyt a stav populací v lokalitě.

Ad b) ukládat věci nebo jiné materiály, a to i přechodně

Zřizování skládek odpadu nejen na území NPP ale také v jeho OP snižuje význam území z pohledu návštěvníků a může znehodnocovat význam předmětu ochrany. Ukládání věcí, zejména sypkých či jinak nestabilních materiálů, v OP na hraně velkého odkryvu může vést k sesuvům či splachům do NPP.

Ad c) provádět skupinové výsadby dřevin včetně plantáží rychle rostoucích dřevin

Technologie zakládání výsadeb, zejména pak zakládání a následného využití plantáží rychle rostoucích dřevin především v blízkosti velkého odkryvu, může mít za následek narušení vrchního půdního horizontu a následně níže položených souvrství.

K vymezení hranice zvláště chráněného území:

Hranice NPP je navržena tak, aby zajistila ochranu předmětu ochrany. Navržená hranice NPP a OP NPP je vedena převážně po hranicích stávajících parcel katastru nemovitostí.

K vymezení ochranného pásma:

Zároveň se záměrem na vyhlášení NPP je navrhováno vyhlášení OP NPP. Do OP byly zahrnuty pozemky orné půdy nad „velkým odkryvem“ a dále zbytek bývalé pískovny, který tvoří s částí v NPP jeden celek. Do OP náleží části bývalé pískovny, ve které se pravděpodobně nacházejí souvrství stejného původu jako v NPP, ale chybí zde podrobnější informace z geologického průzkumu a území bylo v minulosti zalesněno.

Pro zvýšení stability horní hrany velkého odkryvu má zásadní význam posun hranice NPP severním směrem, ale vzhledem k potřebě zajištění ochrany ekosystému suchých trávníků nad horní hranou velkého odkryvu je potřeba usměrnění hospodářské činnosti, zejména pak využívání chemických přípravků při ošetřování navazující orné půdy.

Zároveň vyhlášením OP nebude aplikováno OP 50 metrů od hranice NPP, do něhož by spadaly další části honu orné půdy a trvalých kultur, ze kterých z důvodu konfigurace terénu nehrozí ohrožení předmětu ochrany.

Přílohy:

1. Orientační mapa NPP Odkryv v Kravařích
2. Katastrální mapa se zákresem NPP Odkryv v Kravařích
3. Informace o parcelách

Příloha č. 3

Informace o parcelách:

Parcelní vymezení NPP:

Katastrální území 674231 Kravaře ve Slezsku

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v ZCHÚ (m ²)
4969 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	13 732	4 196
5050 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	12 574	10 327
6202 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	3 672	2 214
6221 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	17 559	5 593
Celkem					22 330

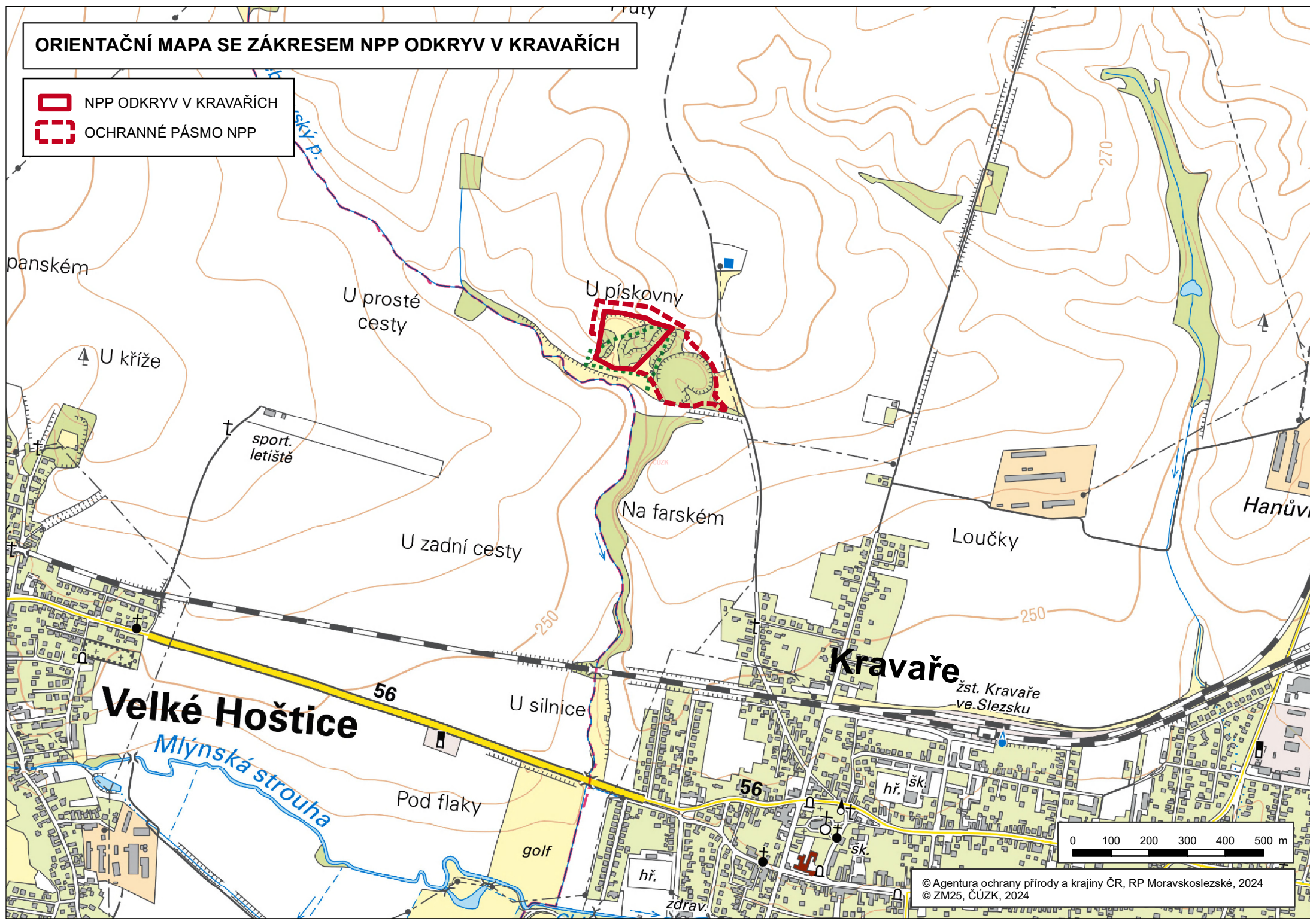
Parcelní vymezení OP:

Katastrální území 674231 Kravaře ve Slezsku

Číslo parcely podle KN	Číslo parcely podle PK nebo jiných evidencí	Druh pozemku podle KN	Způsob využití pozemku podle KN	Výměra parcely celková podle KN (m ²)	Výměra parcely v OP ZCHÚ (m ²)
4969 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	13 732	9 536
5048 (část)		orná půda		6 891	2 316
5050 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	12 574	2 247
5117 (část)		orná půda		2 922	250
5118 (část)		orná půda		3 400	173
5119 (část)		orná půda		3 242	199
5120 (část)		orná půda		3 121	184
5122 (část)		orná půda		3 021	194
5123 (část)		orná půda		2 827	213
5168 (část)		orná půda		3 123	1 274
6202 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	3 672	1 458
6221 (část)		ostatní plocha	jiná plocha	17 559	11 966
Celkem					30 010

ORIENTAČNÍ MAPA SE ZÁKRESEM NPP ODKRYV V KRAVAŘÍCH

- NPP ODKRYV V KRAVAŘÍCH
- OCHRANNÉ PÁSMO NPP

KATASTRÁLNÍ MAPA SE ZÁKRESEM NPP ODKRYV V KRAVAŘÍCH

 NPP ODKRYV V KRAVAŘÍCH
 OCHRANNÉ PÁSMO NPP

0 50 100 150 m

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, RP Moravskoslezské, 2024
© RUIAN, ČÚZK, 2024

